

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 523/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., Bernoláková 492/5, Modra, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 39T/55/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. augusta 2022 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhovala okresnému súdu prikázať vo veci konať bez zbytočných prietahov, priznať primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 39Tp/10/2020 z 9. marca 2020 bola uvedená právna zástupkyňa ustanovená ako opatrovníčka z radov advokátov maloletej sťažovateľke, ktorá v namietanom konaní na okresnom súde vystupuje v procesnom postavení poškodenej pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. b) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona (ďalej len „TZ“), ktorého sa mal voči sťažovateľke dopustiť manžel náhradnej matky, a to v rozpätí rokov 2016 až 2019. Obžaloba bola na okresnom súde podaná 26. augusta 2021. Od jej podania okresný súd vo veci nerozhodol. Všetky termíny hlavného pojednávania boli zrušené.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka namieta, že celková dĺžka trestného konania vrátane prípravného konania trvá viac ako tri roky, čo považuje za neprimerane dlhú dobu.

III. Postup v konaní

4. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 523/2022 z 8. septembra 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavný súd doručil ústavnú sťažnosť účastníkom konania na vyjadrenie.

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Podpredseda okresného súdu vo vyjadrení uviedol, že v trestnej veci sťažovateľky sú priebežne nariadované termíny hlavného pojednávania. Hlavné pojednávanie určené na 2. máj 2022 sa neuskutočnilo z dôvodu kolízie pojednávaní. Nasledujúci termín hlavného pojednávania je určený na 25. október 2022. Poznamenal, že vec je priemerne skutkovo a právne zložitá, patriaca do štandardnej agendy všeobecných súdov. Uviedol, že k celkovej dĺžke konania prispela aj opakovaná zmena zákonného sudcu. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril aj zákonný sudca a tiež sudkyňa okresného súdu, ktorá bola v trestnej veci sťažovateľky zákonnou sudkyňou od 4. marca 2022 do 31. júla 2022.

6. Zákonný sudca [REDAKOVANÉ] uviedol, že po naštudovaní spisu nariadil vo veci termín hlavného pojednávania na 10. február 2022. Nariadený termín bol zrušený z dôvodu jeho práceneschopnosti a vo veci určil nový termín hlavného pojednávania na 2. máj 2022. Ďalej uviedol, že v období od 1. marca 2022 do 31. júla 2022 absolvoval zahraničnú stáž na Súdnom dvore Európskej únie v Luxemburgu. Zo spisu vyplýva, že 4. marca 2022 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorá nariadila termín hlavného pojednávania na 25. október 2022. Dňa 1. augusta 2022 mu bola vec opätovne pridelená, pričom je pripravený 25. októbra 2022 vo veci vykonať hlavné pojednávanie. Tiež uviedol, že zo spisu vyplýva, že 27. mája 2022 bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľky pre nečinnosť v konaní, na čo sudkyňa [REDAKOVANÉ] v rovnaký deň vo veci nariadila termín hlavného pojednávania na 25. október 2022.

7. Sudkyňa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorá bola v namietanom konaní zákonnou sudkyňou v období od 4. marca 2022 do 31. júla 2022, k neuskutočneniu hlavného pojednávania 2. mája 2022 o 9.00 h uviedla, že na rovnaký deň a hodinu už mala naplánované pojednávanie vo veci sp. zn. 37C/187/2014 (nariadené 7. februára 2022).

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

9. Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietťahoch (II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľky nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia uplatneného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). Ústavná sťažnosť sťažovateľky vyvolávala pochybnosti, či z hľadiska včasnosti vybavenia veci už ide o porušenia referenčných noriem. Pre účely zistenia intenzity prietťahov, ale aj otázky sústredenosti konajúcich sudcov v okolnostiach veci ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie a jej úplný meritórny prieskum.

10. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Namietané konanie okresného súdu v období od podania obžaloby (26. augusta 2021) do podania ústavnej sťažnosti (30. augusta 2022) presahuje obdobie jedného roka. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj vyjadrenia okresného súdu je zrejmé, že v rámci posudzovaného obdobia boli v namietanom konaní nariadené celkovo tri termíny hlavného pojednávania (10. február 2022, 2. máj 2022 a 25. október 2022), pričom prvé dva termíny hlavného pojednávania boli zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu a kolízie termínov pojednávania zákonnej sudkyne, ktorej bola vec neskôr pridelená. Ako správne sťažovateľka namieta, v namietanom postupe okresného súdu možno bádať nečinnosť, resp. neefektívnu a nesústredenú činnosť. Tá ale nedosiahla intenzitu na vyslovenie porušenia uplatnených práv sťažovateľky. Postup okresného súdu v namietanom konaní možno považovať za nie ideálny, čo sa vyznačilo v celkovej dĺžke konania. Treba však uviesť, že okresný súd počas namietaného obdobia vykonával procesné úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci sťažovateľky. V neposlednom rade je potrebné uviesť, že zákonný sudca je pripravený vo veci vykonať hlavné pojednávanie 25. októbra 2022.

11. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

12. Ústavný súd nevyhodnotil doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v namietanom konaní (cca jeden rok) za nezlučiteľnú so základnými právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v namietanom konaní dospel ústavný súd k záveru, že doterajšia dĺžka konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by bolo možné vysloviť porušenie uplatnených práv sťažovateľky. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti nevyhovel. V závere však poznamenáva,

že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľke v obdobnej záležitosti nič nebráni sa opätovne obrátiť na ústavný súd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu